

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אפרת פינק

התובע ירון הופמן
ע"י ב"כ עו"ד א. שגיא דקל

נגד

הנתבע רובי ליטאי
ע"י ב"כ עו"ד א. מרקוס

פסק דין

1

2

מבוא

3 1. התובע והנתבע הם תושבי קיבוץ חולדה. התובע, מר ירון הופמן, מתגורר בקיבוץ עם בת זוגו,

4 חברת הקיבוץ, ולהם בן משותף. הנתבע, מר רוברט ליטאי, מתגורר, גם הוא, בקיבוץ עם בת

5 זוגו ולהם שני ילדים. הנתבע חבר בוועד המקומי של הקיבוץ (להלן – "הוועד"). ניהול הקיבוץ,

6 למעט הפעילות החקלאית, מתבצע באמצעות אגודה שיתופית (להלן – "האגודה").

7 2. לפני תביעה שהגיש התובע נגד הנתבע בסכום של 140,000 ₪ בעילת לשון הרע, לפי חוק איסור

8 לשון הרע, התשכ"ה - 1965.

9 בכתב התביעה טען התובע, כי הוא פועל בהתנדבות על מנת לייצר מסגרת חברתית חלופית

10 בקיבוץ בשם "אלטרנטיבה בחולדה". לטענתו, בעקבות פעילותו החברתית, שלא נשאה חן

11 בעיני הנתבע, פרסם הנתבע נגדו הודעות בשלוש קבוצות ווטסאפ של הקיבוץ, המונות יחדיו

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

164 אנשים, ומשם נשלחו לכל חברי הקיבוץ. בפרסומים היה כדי להשפילו, לעשותו מטרה לשנאה, לבוז וללעג, ומכאן שהפרסומים מהווים לשון הרע. עוד טען, כי ביקש מהנתבע לתקן את הנזק באמצעות התנצלות, אולם לא נענה. עוד הוסיף, כי לא עומדת לנתבע איזו מההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע. לאור האמור, טען כי יש לפצותו בגין שלושת הפרסומים בסכום של 210,000 ₪, אולם מטעמי אגרה העמיד את הפיצוי על סכום של 140,000 ₪ בלבד. כן עתר להורות על פרסום הודעת תיקון.

3. בכתב ההגנה טען הנתבע, כי פעילותו הציבורית של התובע, שהובילה לפרסומים, כללה אי תשלום מיסים לאגודה, שימוש באליונות פיסית ומילולית, וכי כל כולה של מטרת התביעה להביא להשתקת הנתבע העושה מלאכתו נאמנה, כפעיל ציבורי. לטענתו, העובדות בפרסום נכונות ומכאן שעומדת לו טענת אמת דיברתי, לפי סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע. עוד הוסיף, כי גם עומדת לו הגנת תום לב באשר לחלקים שבפרסומים שהיוו הבעת דעה לגיטימית, לפי סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.

תמצית המחלוקות לדיון

מחלוקת ראשונה עניינה בשאלה אם הפרסומים מהווים לשון הרע?

4. בסיכומיו טען התובע, כי הנתבע פרסם נגדו פרסומים המהווים לשון הרע וזאת בשלוש קבוצות ווטסאפ המונות יחדיו 164 חברים וגם בפייסבוק. לטענתו, הפרסומים כוללים כינויים וביטויים קיצוניים שמטרתם להטיל בו דופי, לפגוע בכבודו ובשמו הטוב ולעשותו למטרה לשנאה, להשפלה, לביזוי, ללעג ולהביא לנידויו. עוד טען התובע, כי הפרסומים נפוצו כ"אש בשדה קוצים".

5. הנתבע טען לעומת זאת בסיכומיו, כי הפרסומים אינם מהווים לשון הרע אלא אך "זוטי דברים" ולכל היותר "סלנג".

מחלוקת שנייה עניינה בשאלה אם עומדת לנתבע הגנת אמת דיברתי?

6. התובע טען, כי יש לדחות מכל וכל את הגרסאות הבלתי מהימנות שהעלה הנתבע להוכחת האמת שבפרסומים שהפיץ. לטענתו, הנתבע הפיץ פרסומים בלא שהתבסס על מקורות מהימנים ולא נקט באמצעי כלשהו לאימות העובדות שפרסם, לא דייק ולא שיקף את העובדות בהגינות ובאופן מאוזן, וזאת חרף טענתו במהלך עדותו כי ערך בירור מקדים והיה בקיא בעובדות. עוד טען התובע, כי גם אין כל ענין ציבורי בפרסום. לטענתו, פעל כאדם פרטי, ללא תנועה פוליטית, וזאת במסגרת דף פייסבוק שהקים שנועד לגייס מעורבות חברתית.

7. הנתבע טען, לעומת זאת, כי פרסם דברי אמת וכי יש ענין ציבורי בפרסום, לאור פעילותו הציבורית של התובע, כפי שהיא עולה מתוך פרסומיו הרבים, וזאת נגד הנהלת הקיבוץ, לרבות האגודה והוועד בו הוא חבר. לטענת הנתבע, ניסיונו של התובע להציג פעילותו כאישית ולא ציבורית אינה מעוררת כל אמון, נוכח פרסומיו הרבים לגיוס הציבור לעשייה ציבורית.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

מחלוקת שלישית עניינה בשאלה אם עומדת לנתבע הגנת תום לב?

8. התובע טען, כי לא עומדת לנתבע איזו מהגנות תום הלב. לטענתו, הנתבע נהג שלא בתום לב בייחוס תכונות שליליות והתנהגות בריונית לתובע. יתר על כן, לטענתו, הנתבע השתמש באמירות קיצוניות אשר חרגו מתחם הסבירות. עוד טען התובע, כי בעוד פרסומיו לא הופנו באופן אישי כלפי מאן דהוא, אלא אך כללו ביקורת לגיטימית כלפי המוסדות המנהלים את הקיבוץ, הרי שהנתבע הפיץ נגדו פרסומים אישיים הכוללים דברי השמצה נגדו. כן הוסיף, כי אין ליתן כל משקל לפעילות לגיטימית שבמסגרתה פעל במועדים מאוחרים להגשת כתב התביעה, וכי טענות הנתבע, בהקשר זה, מהוות הרחבת חזית, שאין להתירה.

9. הנתבע טען, לעומת זאת, כי התובע נאחז בתביעתו ב"קטני קטנות" וכי אמירות הנתבע היו לגיטימיות ועממיות, וכפי המקובל בשיח הציבורי. המדובר, לטענתו, בהבעת הסתייגות מחוסר סבירות שבהתנהגות התובע, אשר פעל בבוטות נגד האגודה והוועד ודבריו נכתבו בתום לב, כחלק מזכותו להביע דעה בתוך השיח הציבורי.

מחלוקת רביעית עניינה בשאלת הפיצוי.

10. התובע טען, כי נסיבות ביצוע הפרסומים כמו גם אופיים ותוכנם מעידים על כוונת זדון. עוד טען, כי הנתבע לא הכחיש בכתב הגנתו כי פרסם הפרסומים בשלוש קבוצות ווטסאפ ויש לדחות את גרסתו, שהועלתה לראשונה בחקירה נגדית, כי הפיץ הפרסום בקבוצה אחת בלבד. עוד הוסיף, כי הנתבע לא הסיר את הפרסומים ואף המשיך לכתוב את דבריו המכפישים לאחר שאחת מחברות הקבוצה העירה לו. לטענתו, הנתבע גם לא ראה לנכון להביע חרטה עד היום, והמשיך להכפיש ולבזות את התובע.

11. לעומת זאת, הנתבע טען בסיכומיו, כי התביעה נועדה כל כולה להשתיק את הנתבע ויתר חברי האגודה מלהמשיך להתנגד למבוקשו של התובע לבטל את מוסד האגודה והמיסוי. לטענתו, סכום התביעה, בדומה לעילתה, נעדרים כל בסיס.

12. במחלוקת נוספות בין הצדדים, אשר אינן קשורות לתביעת לשון הרע, לא מצאתי מקום לדון. כך למשל, לא מצאתי מקום להכריע ביחס לטענות שהעלו הצדדים באשר לתלונה שהוגשה נגד התובע בגין איומים. התלונה לא הוגשה על ידי הנתבע, היא נסגרה וממילא אינה קשורה לתביעה. גם לא מצאתי מקום להכריע בטענות עובדתיות רבות שעניינן בסכסוך שבין הצדדים, שאין להן כל רלוונטיות לתביעה.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

מתווה הדיון

13. הדיון יכלול תחילה פירוט של התשתית העובדתית הרלוונטית, תוך הכרעה בשאלות העובדתיות הדורשות הכרעה. בכלל זאת, התייחסות לרקע שקדם לפרסומים, לנסיבות שבהן נעשו הפרסומים ולפרסומים עצמם. כאן המקום להעיר כבר בפתח הדברים, כי הצדדים התייחסות לעניינים עובדתיים רבים, הן במסגרת תצהיריהם והן במסגרת סיכומיהם, אשר לא נדרשת כל הכרעה בהם בתיק דנן. מכאן, שפסק הדין יכלול אך התייחסות לתשתית העובדתית הרלוונטית לתביעה, לא לכל המחלוקות העובדתיות שבין הצדדים ואף לא ביחס לכל העובדות שהתייחסו אליהן.

14. בהמשך, תידונה השאלות הבאות: האם הפרסומים מהווים לשון הרע, כהגדרתו בחוק איסור לשון הרע? האם עומדת לנתבע הגנת אמת דיברתי? והאם עומדת לנתבע איזו מהגנת תום לב? לבסוף, ככל שלא קמה לנתבע הגנה כלשהי, מה שיעור הפיצויים שיש לפסוק נגדו?

התשתית העובדתית

16. כאמור, הן התובע ומשפחתו והן הנתבע ומשפחתו הם תושבי קיבוץ חולדה. התובע והנתבע חלוקים באשר לאופן ניהול הקיבוץ.

17. התובע פועל לשינוי שיטת ניהול הקיבוץ, וזאת באמצעות מסגרת חברתית שהקים ואותה כינה "אלטרנטיבה בחולדה". בתצהירו מסר, כי מטרת המסגרת החברתית שהקים היא למסד ניהול מוניציפאלי תקין וערכים של שקיפות מקצועיות וקהילתיות. לטובת פעילותו הקים דף פייסבוק ובו העלה את עמדותיו באשר לניהול וגביית הכספים בקיבוץ. לעמדתו, פעל בצורה מכבדת, תוך יצירת שיח פתוח ופלורליסטי (תצהיר התובע, בסעיפים 1 – 3).

18. לעומת זאת, לעמדת הנתבע, התנועה שהקים התובע נועדה "להמריד" את תושבי הישוב נגד הוועד ונגד תשלום מיסים לאגודה. לטענתו, התובע השמיץ, איים ושיסה נגד הוועד ונגד הנתבע באופן אישי, ומכאן הרקע לפרסומים שהוא עצמו הפיץ בעניינו של התובע (תצהיר הנתבע, בסעיפים 1 – 8).

19. על מנת לעמוד עוד על הרקע לפרסומים שפרסם הנתבע נגד התובע, יש תחילה לתאר מקצת מהפעילות ומהפרסומים שקדמו לכך.

20. בחודשים שקדמו לפרסומים שפרסם הנתבע, פרסם התובע בדף הפייסבוק שפתח מספר פאסומים שהופנו לתושבי הקיבוץ (שמועדיהם אינם נהירים). נתאר מקצת מפרסומים אלו. כך למשל, התובע פרסם, כי פנה לאגודה ולוועד לקבל תשובות באשר לשימוש שנעשה בתשלומים הקבועים, בסכומים של 150 ₪ ו-250 ₪ שאותם משלם כל תושב קיבוץ, אולם לדבריו, לא קיבל תשובות כלשהן. התובע ציין, כי "מטרתו ליצור דיאלוג הגון והוגן בין התושבים שחושבים כי נושא המיסוי והניהול בקיבוץ הינו מסואב, אינו ברור, כך שלמעשה אף אחד לא מקבל החלטות ברורות ושקופות" מול התושבים.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

עוד פנה לתושבים וציין "כל עוד העניינים יכוסו והאזניים יאטמו, ייכנסו לכיס ונמשיך לשלם סכומים הזויים למימון משכורות ומנגנון ניהול שפשוט בישוב קטן שכזה אין לו שום הצדקה וצורך". כן כתב: "יש לוותר על האגודה שהיא גוף פרטי שמנהל את העניינים המוניציפליים בניגוד לחוק". בפניות נוספות עדכן התובע את התושבים על אודות עתירה שהוגשה לבית המשפט הגבוה לצדק באמצעות עמותת "אביב בגליל", שמטרתה "לאלץ את משרד הפנים" לבצע את תפקידו ולשנות את המצב הקיים שבו "גופים ואנשים פרטיים משתלטים על ניהול הישובים ועושים בהם כרצונם ללא בקרה כמעט, שקיפות מועטה בניהול הכספים ותוך עירוב כספים פרטיים עם ציבוריים". התובע גם תיאר את פעילות הוועד כ"פרה חולבת של בעלי אינטרסים וכל רעה חולה אחרת".

עוד כתב התובע "מדובר בכספים של כולנו, נעשה בהם שימוש ללא אישור, בניגוד לכל היגיון ... אי לכך ובהתאם לנתונים שקיימים עד לרגע זה, כל אותם נושאי משרה בעבר ובהווה אחראים אישית לכך שמעולם לא הצליחו להוכיח שהכספים אכן חזרו לאותו ציבור ...".

עוד כתב התובע: "... אותן אגודות הפועלות במרחב האפור של החוק, ללא שום שקיפות וללא שום אחריות למתן נתוני אמת מול הקהילה" ((תצהיר התובע, נספח א').

21. אין מחלוקת, כי ביום 2.3.18 פורסמו בקבוצות ווטסאפ של הקיבוץ שלושה פרסומים שיתוארו להלן (תצהיר התובע, נספח ד'). גם אין מחלוקת כי הנתבע פרסם את שלושת הפרסומים (להלן יחד – "הפרסומים").

22. תחילה פרסם הנתבע את הפרסום שלהלן:

"...ברקע השנה מתנהל קמפיין של השמצות כנגד כל הגופים ביישוב, בהובלת ירון הופמן. כמי שנמצא כמה חודשים בתוך הוועד אני יכול להגיד מבפנים ש- כל הדברים שהוא רושם הם שטויות. מי שלא מצוי בפרטים - מדובר על בנאדם שחייב עשרות אלפי שקלים לאגש"ח ולועד. ברוב חוצפתו ועל חשבוננו, משאיר את הילד שלו בגן עד אחרי הצהריים למרות שהוא לא משלם על הזמן הזה. ברוב חוצפתו מגיע עם משפחתו לאירוע טו בשבט, למרות שהוא לא משלם מיסים. מעבר לכך, אין לירון שום מעמד חוקי ביישוב. הוא בן זוג (לא בעל) של תושבת האגש"ח. הוא לא יכול אפילו להצביע בהצבעה הזאת כשהוא מנסה כ"כ להשפיע עליה. אבל הוא כן ממשיך לחיות פה על חשבון כולנו וגם לנסות להרוס את העשייה הרבה של הוועד ביישוב (להלן – "הפרסום הראשון").

23. בהמשך, פרסם הנתבע את הפרסום הבא:

"זה לגמרי לעניין שאנשים נורמטיבים שגרים פה יידעו שלצערנו יש פה פרזיטים ביישוב שמנסים להרוס במקום לעזור לבנות" (להלן – "הפרסום השני").

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

24. כן פרסם הנתבע פרסום נוסף שזה לשונו:

"עוד נקודה שחשוב שתכירו "אלטרנטיבה בחולדה" בחרה לעצמה לוגו שזהה ללוגו של המפלגה הניאו - נאצית בגרמניה. זה נראה לך הגיוני?"
"אני באופן אישי חושב שמהו לא בסדר בראש של הירון הזה..." (להלן – "הפרסום השלישי").

בהמשך לפרסום השלישי, גם הוסיף הנתבע בהודעה את תמונת הלוגו של "אלטרנטיבה בחולדה" ולידה תמונת הלוגו של מפלגת "אלטרנטיבה לגרמניה".
התובע טען, כי נודע לו על הפרסומים מקרן ליבנה, אשר הציגה לו פרסומים שפורסמו בשלוש קבוצות וואטסאפ בקיבוץ, שבהן כ-164 משתתפים (תצהיר התובע, בסעיף 6 ונספח ד').
התובע הבהיר בעדותו, כי ראה פרסומים בשלוש קבוצות וואטסאפ ולאחר מכן נודע לו כי היה פרסום נוסף בפייסבוק. עם זאת, יש בידו צילום מסך של קבוצה אחת בלבד (פרוטוקול הדיון, בעמ' 25). בת זוגו של התובע, גב' קרן פינק, מסרה לעומת זאת, כי חברתה הציגה לה את הפרסומים בשתי קבוצות (שם, בעמ' 30).

26. למעשה, הנתבע אינו מכחיש בתצהירו כי אמנם פרסם את ההודעות המיוחסות לו (תצהיר הנתבע, בסעיף 4 לסיכום). עם זאת, הנתבע לא התייחס בכתב ההגנה ובתצהירו למספר הקבוצות שבהן פרסם את ההודעות. בעדותו מסר, לעומת זאת, כי פרסם את הפרסומים בקבוצת וואטסאפ אחת בלבד וכן הכחיש כי פרסם את הפרסומים בקבוצת הפייסבוק היישובית (פרוטוקול הדיון, בעמ' 42).

27. הנה כי כן, אין מחלוקת כי הנתבע פרסם את הפרסומים בקבוצת וואטסאפ של הקיבוץ. התובע לא הוכיח כי הפרסומים הועברו לקבוצות אחרות על ידי הנתבע וגם לא יכול היה להראות את הפרסומים בקבוצות הוואטסאפ או בדף הפייסבוק של הישוב. כאן המקום לציין, כי הנטל להוכיח שהנתבע אמנם פרסם את הפרסומים בשלוש קבוצות וואטסאפ מוטל היה על התובע. עם זאת, מהימנים עליו דברי העדים מטעם התובע, כי המידע מקבוצה אחת אכן הופץ לקבוצות נוספות, לפייסבוק ולחברים נוספים בישוב בתפוצה נרחבת.

האם הפרסומים מהווים לשון הרע?

28. לפי סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

- 1 (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו
2 המינית או מוגבלותו; "
- 3 29. האם יש בפרסומים שפרסם הנתבע משום "לשון הרע" כהגדרתו בחוק?
4 30. אתייחס להלן לכל אחד ואחד מהפרסומים שאליהם הפנה התובע, כדלקמן:
- 5 א. " ... ברקע השנה מתנהל קמפיין של השמצות כנגד כל הגופים ביישוב, בהובלת ירון
6 הופמן" - התובע עצמו אינו מסביר כיצד דברים אלו מהווים לשון הרע, ודי בכך על
7 מנת לקבוע, כי דברים אלו אינם מהווים לשון הרע. אולם מעבר לצורך, יודגש, כי ייחוס
8 לאדם אחר כי הוא מנהל "קמפיין של השמצות" נגד גופים ביישוב כמוהו כייחוס לאותו
9 אדם שהוא מפרסם לשון הרע נגד אותם גופים. מכאן, שאם יוגדרו הדברים כ"לשון
10 הרע" הרי שהדבר עלול להוביל לשרשור "אין סופי" של טענות בדבר פרסום הרע.
11 מכאן, שאין להגדיר תיאור אדם כמפרסם לשון הרע כ"לשון הרע".
- 12 ב. "כמי שנמצא כמה חודשים בתוך הועד אני יכול להגיד מבפנים ש-כל הדברים שהוא
13 רושם הם שטויות" – ייחוס לאדם אחר שכל דבריו "הם שטויות" עשוי לבוא בגדר
14 לשון הרע, משום שהתיאור עשוי לצייר כאדם נבער. אולם, מדרג הפגיעה, בהקשר זה,
15 הוא נמוך ביותר, שהרי מדובר במטבע לשון שגורה ונפוצה שהפגיעה כתוצאה ממנה
16 היא מינימלית, אם בכלל. ההגנות הרלוונטיות לדברים אלו יידונו בהמשך.
- 17 ג. "מי שלא מצוי בפרטים - מדובר על בנאדם שחייב עשרות אלפי שקלים לאגש"ח
18 ולועד ברוב חוצפתו ועל חשבוננו, משאיר את הילד שלו בגן עד אחרי הצהריים
19 למרות שהוא לא משלם על הזמן הזה. ברוב חוצפתו מגיע עם משפחתו לאירוע טו
20 בשבט, למרות שהוא לא משלם מיסים" - המדובר בדברי לשון הרע, שהרי טענה כי
21 מאן דהוא חייב כסף לגוף ציבורי ולא משלם בגין שירותים שהוא צורך יש בה כדי
22 להציגו כ"אוכל חנם" וכמי שנוטל כסף מכספי הציבור, ויש בכך כדי להשפילו ולהשימו
23 לבוז או ללעג. עם זאת, מדרג הפגיעה אינו גבוה. בניגוד לטענת התובע, אין כאן ייחוס
24 של ביצוע עבירה פלילית, ברחל בתך הקטנה, אלא לכל היותר טענה בדבר קיום חוב
25 כלפי האגודה (ראו למשל: ע"א (י-ם) 45661-12-10 עו"ד גסלר נ' עיריית ירושלים,
26 בפסקה 7 (24.3.11); ת"א (ת"א) 35490-10-13 כהן נ' פלח (24.9.17); ת"א (ת"א)
27 21623-01-12 כהן נ' שירצקי, בפסקה 41 (27.7.15)).
- 28 ד. "מעבר לכך, אין לירון שום מעמד חוקי ביישוב. הוא בן זוג (לא בעל) של תושבת
29 האגש"ח. הוא לא יכול אפילו להצביע בהצבעה הזאת כשהוא מנסה כ"כ להשפיע
30 עליה – בחלק מדברים אלו, ככל שעניינם במעמדו של התובע, יש משום לשון הרע,
31 אולם במדרג נמוך. בפרט אציין, כי ייחוס לאדם אחר שאין לו מעמד חוקי, עשוי לבוא
32 בגדר דברי לשון הרע, שהרי יש בהם כדי לרמוז כי אסור לאותו אדם לשהות במקום או
33 כי אין לו זכויות כלשהן במקום. גם ההגנות הרלוונטיות לדברים אלו יידונו בהמשך.

עם זאת, לא מצאתי כי יש בטענה כי הוא בן זוג (ולא בעל) או שאינו יכול להצביע כדי להוות לשון הרע, משום שאין בדברים אלו כדי להשפיל, לבזו או ללעוג.

מעבר לנדרש יש לציין, כי התובע אמנם בן זוג ולא בעל של גב' קרן פינק, שהיא חברת קיבוץ (פרוטוקול הדיון, בעמ' 28).

ה. **"... הוא כן ממשיך לחיות פה על חשבון כולנו וגם לנסות להרוס את העשייה הרבה של הועד ביישוב. ... זה לגמרי לעניין שאנשים נורמטיביים שגרים פה יידעו שלעצמנו יש פה פרזיטים ביישוב שמנסים להרוס במקום לעזור לבנות"** – כאן יש בדברים משום לשון הרע, משום שטענה כי אדם אחר הוא "פרזיט" מתארו כמי שמנצל אחרים וחי על חשבונם. בכך יש כדי להשפילו ולהשימו לבזו או ללעג. כפי שכבר פורט, ייחוס לאדם אחר שהוא חי על חשבון אחרים כמוהו כמי שנוטל כספים מקופת הציבור.

ו. **"עוד נקודה שחשוב שתכירו "אלטרנטיבה בחולדה" בחרה לעצמה לוגו שזהה ללוגו של המפלגה הניאו - נאצית בגרמניה. זה נראה לך הגיוני?"** – גם כאן יש בדברים משום דברי לשון הרע, משום שהתובע משווה בין הלוגו שבחר התובע ובין מפלגה, שלטענת הנתבע, היא ניאו - נאצית. כאן המקום להדגיש, כי אכן כינוי אדם כ"נאצי" הוכר כדברי לשון הרע, ואף במדרג חומרה גבוה (ראו: רע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר** (12.11.06); ע"א (י-ם) 28952-09-18 **סרנה נ' הורוביץ**, בפסקה 17 (24.2.19); ת"פ 5116/89 **"מולדת" תנועה נאמני ישראל נ' חנה זמר, עורכת עיתון "דבר"** (2.6.92); . עם זאת, במקרה הנדון, אין מדובר בכינוי התובע כ"נאצי" אלא בזיהוי השם והלוגו בו בחר לתנועתו כזהה ללוגו של מפלגה ניאו – נאצית, ומדרג החומרה נמוך יותר.

ז. **אני באופן אישי חושב שמשו לא בסדר בראש של הירון הזה...** – גם כאן טענה "שמשו לא בסדר" בראש של התובע, מהווה לשון הרע, משום שהיא מתארת את התובע כאדם לא שפוי או לא נורמאלי. אכן, ברי מתוך הקשר הדברים כי אין הכוונה לכך שהנאשם חולה נפש, אולם גם תיאורו כאדם לא רציונאלי, בהקשר בו נעשה, יש בו כדי להשפילו, לבזותו ולהשימו ללעג (ראו: ע"א (מרכז) 44718-05-17 **אשכנזי נ' הדס** (30.7.17) ופסק דין מושא הערעור בתא"מ (כ"ס) 42232-06-16 **הדס נ' אשכנזי**, בפסקאות 8 - 32 (2.4.17); תמ"ש (ב"ש) 21757-10-11 **פלוגית נ' אלמוני** (11.8.13)).

31. הנה כי כן, חלק מתוך הפרסומים שפרסם הנתבע מהווים לשון הרע כהגדרתו בחוק איסור לשון הרע, משום שיש בהם כדי להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבזו או ללעג.

32. לא מצאתי כי הפרסומים חוסים תחת הגנת "זוטי דברים", המחילה לפי סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע, את הוראת סעיף 4 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (אורי שנהר **דיני לשון הרע**, בעמ' 338 (תשנ"ז); ע"א 3901/96 **הועדה המקומית לתכנון ולבנייה, רעננה נ' הורוויץ**, פ"ד נו(4) 913, 928 (2002)). המדובר בהצטברות של מספר פרסומים המייחסים לתובע אי תשלום חובות ומיסים. שימוש בלוגו של מפלגה ניאו-נאצית והתנהלות בלתי רציונאלית.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

1

2

3

האם כמה לנתבע הגנת "אמת דיברתי"?

33. לפי סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע:

4

5

6

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34. על מנת לעמוד בתנאי ההגנה, על הנתבע מוטל הנטל להראות קיומם של שני יסודות (רע"א

6517/98 הופ נ' ידיעות תקשורת בע"מ (6.12.98)). היסוד הראשון הנדרש בהגנת אמת

הפרסום נוגע למידת האמיתות בפרסום. היסוד השני נוגע לענין הציבורי שבפרסום. היסוד

הראשון הוא עובדתי בעיקרו ונוגע להשוואה בין הפרסום לבין המציאות העובדתית. היסוד

השני עוסק בשאלה האם היו לפרסום יתרונות חברתיים המצדיקים את הפרסום. שאלה זו

היא ערכית בעיקרה. שני היסודות מצטברים זה לזה. ההגנה לא תחול על פרסום שגוי אפילו

אם המפרסם שגה בתום לב בפרסום. מכאן כי אין חשיבות למניעיו של המפרסם וגם אין

חשיבות לשאלה אם סבר כי הפרסום אמת (ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" ואח' נ' חברת

החשמל ואח', פ"ד לא(2) 281, 319 (1977)). אמת המידה לבחינת קיומם של היסודות היא

אובייקטיבית (ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות, פ"ד מט(2) 843, 857 (1995)).

35. הגנת אמת דיברתי יפה לעניינים עובדתיים. היא עשויה לחול גם על הבעת עמדה ובלבד

שמדובר בדעה הנוגעת לעניינים עובדתיים שניתן לאמתה. הסיווג בין תיאור עובדתי ובין

הבעת דעה תעשה "על פי השכל הישר וכללי ההיגיון" (ע"א 7/79 הוצאת הספרים "החיים"

נ' רשות השידור ואח', פ"ד לה(2) 365, 367 (1981)); ע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ'

ספירו, פ"ד מו(3) 48, 55 (1992); ראו גם: שנהר, לעיל, בעמ' 215 – 216 ו-310).

36. בהחלטה אם היה אמת בפרסומים שפרסם הנתבע יש להפריד, אפוא, ביחס לכל פרסום

ופרסום, בין החלקים העובדתיים של הפרסום ובין החלקים שיש בהם משום הבעת עמדה

שאינה נוגעת לעניינים עובדתיים.

26

27

28

29

30

31

32

33

תשלום מיסים ותשלום עבור חינוך ופעילויות קהילתיות

37. האם עלה בידי הנתבע להוכיח, כי התובע חייב לאגודה השיתופית ולוועד עשרות אלפי שקלים,

כפי שפורסם? והאם עלה בידי הנתבע להוכיח כי התובע לא שילם עבור חינוך ילדיו ועבור

השתתפות בפעילויות אחרות?

38. התובע מסר בהקשר זה, כי הכספים שלא שילם אינם "מיסים" אלא תשלומים לגוף פרטי.

עם זאת, אישר כי לא שילם את התשלומים לאגודה. לדבריו, לא הסכים לשלם את הסכומים

משום שלא קיבל תשובות על פניותיו בדבר אי סדרים באגודה, כפי שעלו מתוך דו"ח המבקר.

עוד אישר התובע, כי שילם תחילה כ-3,000 ₪ וכי אחרי שהאגודה הגישה נגדו תביעה הוא

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

- 1 הסכים, כחלק מפשרה, לשלם את הקרן של סל השירותים בסכום של 5,620 ₪ בלבד. עוד
2 הוסיף, כי שילם את רוב התשלומים האחרים, לרבות עבור חינוך ילדיו ושימוש בבריכה
3 (פרוטוקול הדיון, בעמ' 14 – 15). לדבריו, הנתבע פרסם נגדו את הפרסום בדבר אי תשלום
4 מיסים מבלי שיש לו ידיעה כלשהי בדבר תשלומים ששולמו (שם, בעמ' 15). עוד הוסיף, כי
5 חזר לשלם את התשלומים מרגע שצורף לאגודה הקהילתית בעקבות הסכם שיוך הבית שלו
6 ושל אשתו (שם, בעמ' 27).
- 7 39. פינק, בת זוגו של התובע, הוסיפה בהקשר זה, כי את התשלומים למסגרת החינוכית תמיד
8 שילמו משום שחששה מאוד בהקשר זה (שם, בעמ' 28 – 29).
- 9 40. הנתבע מסר, לעומת זאת, כי התובע לא שילם מיסים בעצמו ואף המריד את תושבי הקיבוץ
10 נגד הוועד הנבחר ובמיוחד נגד תשלום המיסים הנחוצים לקיום פעילותו השוטפת של היישוב
11 (תצהיר הנתבע, בסעיף 4.א.).
- 12 41. עם זאת, הנתבע אישר בעדותו, כי הסכום של עשרות אלפי שקלים שציין בפרסומים אינו
13 מדויק, וכי התובע היה חב, לכל היותר סכום של 3,000 ₪ ששילם תחת מחאה ולאחר מכן
14 סכום נוסף של כ- 5,700 ₪, כפי שעלה מהסדר פשרה שנעשה מול התובע לאחר שהוגשה נגדו
15 תביעה, בהקשר זה (פרוטוקול הדיון, בעמ' 49).
- 16 42. אסף להב, מנהל האגודה הקהילתית שדמות חולדה, מסר בתצהירו ובעדותו, כי במסגרת
17 תפקידו פנה מספר פעמים לתובע על מנת שישדיר את חובו לאגודה. התובע סירב בכל תוקף
18 בשל "סירוב עקרוני" שקשור לגביית המיסים ביישוב. להב אישר, אמנם, כי התובע שילם לון
19 הילדים ולבריכה, אולם הוסיף, כי התובע לא שילם את התשלומים הנלווים שהם חלק
20 מהתשלום לאגודה. לטענתו, חלק מהתשלומים לחינוך נעשים באמצעות האגודה. כן ציין כי
21 הבעלות על המבנה של הגן שייך אמנם לקיבוץ אולם הפעילות והתחזוקה נערכים על ידי
22 האגודה. כך גם באשר לבריכה, המנוהלת והמתוחזקת על ידי האגודה (שם, בעמ' 35 – 36).
- 23 43. ניר גרני, אשר שימש כממלא מקום מנהל האגודה, אישר כי התובע לא היה חייב עשרות אלפי
24 שקלים לאגודה אלא אלפי שקלים בלבד (שם, בעמ' 37). עוד אישר, כי התובע שילם עבור
25 הצהרון של בנו באותה תקופה. לדבריו, הסכום שהתבקש הוא הסכום הזהה לסכום המבוקש
26 מכל תושבי חולדה (שם, בעמ' 37).
- 27 44. הנה כי כן, אין כבר מחלוקת, כי התובע היה חייב כספים לאגודה. ממילא, התובע השתתף
28 באירועי הקיבוץ, למרות שבאותה תקופה לא שילם מיסים. עם זאת, החוב של התובע לא היה
29 בסכום של עשרות אלפי שקלים אלא כ- 8,700 ₪. התובע אמנם שילם את התשלומים הישירים
30 עבור חינוך בנו, הבריכה וכיוצא באלו, אולם נהיר, כי להיעדר תשלום של התשלומים
31 הנוספים, יש גם השלכה על רמת השירותים המקומיים שניתן לספק. מכאן, כי עלה בידי
32 הנתבע להוכיח שהתובע אכן לא שילם תשלומים לאגודה כנדרש, אולם לא עלה בידי הנתבע
33 להוכיח כי מדובר היה בעשרות אלפי שקלים. גם לא עלה בידי הנתבע להוכיח כי התובע לא

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

1 שילם עבור חינוך ילדיו במישרין, אולם עלה בידו להוכיח, כי באי תשלום התשלומים לאגודה,
2 גם לא שילם את מלוא התשלומים הקשורים בחינוך.

מעמד התובע בקיבוץ

3
4 45. האם עלה בידי הנתבע להוכיח כי לתובע אין מעמד חוקי ביישוב?
5 46. התובע הוא בן זוגה של פינק, חברת הקיבוץ האגודה החקלאית והם מנהלים משק בית משותף
6 (תצהירה של פינק, בסעיף 1).
7 47. הנתבע מסר בתצהירו, בהקשר זה, כי לתובע אין זכות הצבעה לוועד הישוב, משום שמעמדו
8 בקיבוץ כבן זוג בלבד (תצהיר הנתבע, בסעיף 4.ב).
9 48. עם זאת, גם אם התובע אינו חבר בקיבוץ או תושב ואין לו זכות הצבעה למוסדות הניהול,
10 הרי שיש לו מעמד חוקי ביישוב, כבן זוגה של תושבת הקיבוץ.
11 49. מכאן, שלא עלה בידי הנתבע להוכיח כי לתובע אין מעמד חוקי ביישוב.

ייחוס לתובע כי רשם שטויות

12
13 50. אמירה לפיה אדם אחר רושם או מדבר שטויות אינה בגדר עובדה אלא היא בגדר הבעת דעה,
14 ולפיכך תידון בהקשר של הגנת תום הלב.

התובע חי על חשבון החברה כ"פרזיט" ו"ניסה להרוס"

15
16 51. האם עלה בידי הנתבע להוכיח כי התובע "חי על חשבון החברה" כפרזיט וניסה אך להרוס?
17 52. אכן, אי תשלום מיסים עשויה להצביע על אדם שחי "על חשבון החברה" כפרזיט. משמע, אדם
18 העושה שימוש בנכסי הכלל, למרות שאינו נושא בנטל, עשוי להיחשב כ"פרזיט". במובן זה,
19 עלה בידי הנתבע להוכיח, כפי שכבר פורט, כי התובע לא שילם מיסיו במשך תקופה ומכאן
20 שחי על חשבון אחרים וכינויו כ"פרזיט" נכלל בגדר הגדרה זו. השאלה אם התובע "ניסה
21 להרוס" את החברה, אינה בעיקרה שאלה עובדתית, אלא שאלה שבהבעת עמדה. מכאן שגם
22 שאלה זו תידון בהמשך, במסגרת הגנת תום הלב.

שימוש בשם ובלוגו זהים לאלו של מפלגה ניאו-נאצית

23
24 53. האם עלה בידי הנתבע להוכיח כי התובע עשה שימוש בלוגו ובשם דומים למפלגה ניאו-נאצית?
25 54. התובע אישר בתצהירו ובעדותו, כי אמנם עשה תחילה שימוש בלוגו ובשם דומה למפלגת
26 "אלטרנטיבה לגרמניה". התובע הבהיר כי בחר שם זה לאחר שראה את הלוגו של המפלגה –
27 שהיא מפלגה לאומית גרמנית - ומבלי שירד לפרטיה של המפלגה. לדבריו, המפלגה בכל
28 מקרה אינה "ניאו נאצית" הואיל ומפלגות ניאו נאציות אסורות בחוק הגרמני. עם זאת, לאחר
29 מספר חודשים, חבריו העירו לו שהמפלגה הגרמנית, ממנה העתיק את הלוגו, שנויה במחלוקת
30 ומפאת רגישותו הציבורית, ובפרט כבן לניצולי שואה, שינה את הצבעים של הלוגו (תצהיר
31 התובע, בסעיפים 1 – 3; פרוטוקול הדיון, בעמ' 19).

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

55. הנתבע מסר, לעומת זאת, כי התובע עשה שימוש בלוגו של מפלגה ניאאו-נאצית בשם "אלטרנטיבה לגרמניה". לטענתו, התובע השתמש בשם הזהה לזה של מפלגת "אלטרנטיבה לגרמניה" ושינה את הלוגו שלו לאחר שלמד את מצעה של המפלגה הגרמנית (תצהיר הנתבע, בסעיפים 1 – 8). כן הוסיף בעדותו, כי השימוש בלוגו של מפלגה קיצונית נתפסת על ידי רבים כמפלגה ניאאו נאצית (פרוטוקול הדיון, בעמ' 48).
56. כאן המקום להעיר, כי ימים ספורים לפני דיוני ההוכחות, ובחלוף חודשים רבים לאחר שהסתיימה הגשת התצהירים והראיות, ביקש הנתבע להגיש חוות דעת מומחים על מנת להוכיח כי מפלגת "אלטרנטיבה לגרמניה" היא אמנם מפלגה בעלת זיקה ניאאו-נאצית. עם זאת, בשל השלב שבה הוגשה הבקשה, חודשים רבים לאחר סיום הגשת התצהירים וימים ספורים לפני דיוני ההוכחות, לא אפשרתי הגשת חוות הדעת.
57. עוד יש לציין, כי לא מצאתי ממש בטענת התובע, כי הנתבע כינה תנועתו במכוון "אלטרנטיבה לחולדה" חלף "אלטרנטיבה בחולדה". אכן, שמה של המפלגה הגרמנית היא "אלטרנטיבה לגרמניה" ואילו שם תנועתו של התובע היא "אלטרנטיבה בחולדה", אולם משהודה התובע כי אמנם עשה שימוש בשם ובלוגו דומים לאלו של מפלגת "אלטרנטיבה לגרמניה" – לא נהיר כלל מה נפקות המחלוקת, אם בכלל.
58. הנה כי כן, הנתבע לא הוכיח כי התובע עשה שימוש בשם ובלוגו של מפלגה ניאאו נאצית, אלא אך כי התובע עשה שימוש בשם ובלוגו של "אלטרנטיבה לגרמניה", שהיא מפלגה ימנית גרמנית. עם זאת, בשינוי הלוגו על ידי התובע בדיעבד, יש כדי להניח תשתית עובדתית שהמפלגה אמנם שנויה במחלוקת.
- 20 "משהו לא בסדר" בראש של התובע
59. האם עלה בידי הנתבע להוכיח כי "משהו לא בסדר" בראש של התובע?
60. אין בידי לקבל את מסקנת התובע כי בדברים אלו יש כדי לייחס לנתבע "מחלת נפש" או "פגיעה אורגנית" (פרוטוקול הדיון, בעמ' 24). הנתבע לא עשה שימוש במונח "חולה נפש" או "פגיעה אורגנית", ואין לקרוא לתוך האמירה את מה שאין בה.
61. מנגד, נראה אמנם, כטענת הנתבע, שמדובר ב"אמירה שגורה בסלנג" מבלי שיש לה משמעות פסיכולוגית או פסיכיאטרית (שם, בעמ' 50 – 51).
62. מכאן, שגם אמירה זו אינה עובדתית, שהרי לא לכך כיוון הנתבע, אלא עניינה בהבעת דעה של הנתבע כלפי התובע. לפיכך, גם אמירה זו תידון במסגרת הגנת תום הלב הרלוונטית.
- 29 הגנת אמת דיברתי – סיכום ביניים
63. הנה כי כן, לא עלה בידי הנתבע להוכיח טענת אמת דיברתי באשר לכל הפרסומים, אלא אך באשר לחלקם. בכלל זה, עלה בידי הנתבע להוכיח כי התובע אכן היה חייב כספים ולא שילם את התשלומים לאגודה כנדרש, אולם לא עלה בידי הנתבע להוכיח כי מדובר היה בעשרות אלפי שקלים, אלא לכל היותר בכ-8,700 ₪. גם לא עלה בידי הנתבע להוכיח כי התובע לא

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

- 1 שילם עבור חינוך ילדיו במישרין, אולם עלה בידו להוכיח, כי באי תשלום התשלומים לאגודה,
2 גם לא שילם את מלוא התשלומים הקשורים בחינוך. לא עלה בידי הנתבע להוכיח, כי לתובע
3 אין מעמד חוקי בישוב, וזאת למרות שלא היתה לתובע זכות הצבעה לוועד. גם לא עלה בידי
4 הנתבע להוכיח כי התובע עשה שימוש בלוגו ובשם של מפלגה ניאאו נאצית, אלא לכל היותר כי
5 התובע עשה שימוש בשם ובלוגו של "אלטרנטיבה לגרמניה", שהיא מפלגה ימנית גרמנית. עם
6 זאת, עלה בידי הנתבע להוכיח שהמפלגה אמנם שנויה במחלוקת.
7 64. חלק מהאמירות הנוספות של הנתבע כלל אינן בגדר לשון הרע וחלקן הן בגדר הבעת דעה
8 ולפיכך יידונו בהמשך.
9 65. יתר על כן, התובע אמנם פעל כאדם פרטי, אולם היה בפרסום ענין ציבורי, נוכח פעילותו
10 הציבורית של התובע לגייס אחרים לשינוי חברתי. על כך ניתן ללמוד מפרסומיו של התובע
11 עצמו (תצהיר התובע, סעיף 1 ונספח א', בעמ' 8, 40, 47; פרוטוקול הדיון, בעמ' 2 ו-6). משמע,
12 הואיל והתובע עצמו פעל באופן ציבורי לשינוי חברתי של ניהול הקיבוץ, הרי שיש ענין ציבורי
13 בפרסומים הקשורים להתנהלות זו. התובע קרא לגיוס אחרים ופעילותו היתה פעילות
14 ציבורית, במובן זה שמטרתה היתה להביא לשינוי חברתי.
15 66. מכאן, שלגבי חלק מהפרסומים שפורטו, עלה בידי הנתבע להוכיח הגנת אמת דיברתי.

- 16
17 **האם עומדת לנתבע הגנת תום לב, לפי סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע?**
18 67. סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע מקנה למפרסם לשון הרע הגנה אם עשה את הפרסום בתום
19 לב באחת הנסיבות המפורטות בסעיף.
20 68. בכתב הגנתו ואף בסיכומיו לא מיקד הנתבע טענותיו לענין הגנה זו, אלא הסתפק בהעלאת
21 ההגנה, באופן כללי. עם זאת, אדון בנסיבות שעשויות להיות רלוונטיות להגנת תום הלב,
22 בהקשר של הנתבע.
23 69. הנתבע לא הניח כל תשתית, ואף לא התייחס בטיעוניו, לאיזו מההגנות הבאות: הנתבע לא
24 הראה כי לא ידע על קיום התובע או על נסיבות מהן משתמעת לשון הרע, לפי סעיף 15(1) לחוק
25 איסור לשון הרע; הנתבע גם לא הראה, כי היתה לו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות
26 את הפרסום, לפי סעיף 15(2) לחוק; עוד לא הראה הנתבע, כי הפרסום היה בגדר הבעת דעה
27 על התנהגות התובע כבעל דין או בא כוחו או אדם שענינו משמש נושא לחקירה, לפי סעיף
28 15(5) לחוק; גם אין המדובר בביקורת על יצירה כלשהי, לפי סעיף 15(6) לחוק; עוד אין מדובר
29 בהבעת דעה בענין בו הנתבע ממונה על התובע, לפי סעיף 15(7) לחוק או סעיף 15(8) לחוק; וכן
30 אין מדובר בפרסום על דין וחשבון על אסיפה כלשהי של תאגיד ציבורי.
31 70. למעשה, ניתן לומר שטענותיו של הנתבע, אף שלא פורטו בהתאם להוראות הסעיף, נוגעות
32 לשלוש עילות מתוך סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, ולפיכך ידונו אלו בפירוט.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

71. ראשית, לסעיף 15(3) לחוק, משמע כי הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר, וכן לסעיף 15(10) לחוק, משמע כי הפרסום נעשה כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן.
72. למעשה, למרות שהנתבע לא פירט טענותיו בהקשר זה, ברחל בתך הקטנה, רבות מטענותיו נסבו סביב הגנות אלו, שכן אחת מטענותיו העיקריות נגעה לפרסומים שפרסם תחילה התובע ואשר הובילו לפרסומים מטעמו.
73. כפי שכבר פורט, למרות שהנתבע ניסה לשרטט תמונה, כאילו פרסומיו לא היו בוטים או פוגעניים **(תצהיר התובע, סעיף 2 ו-3)**, הרי שהלכה למעשה, ניתן למצוא במסגרת פרסומיו, ביקורת לא קלה על מוסדות הניהול של הקיבוץ. בכלל זה טען התובע בפרסומיו, כי נושא המיסוי והניהול בקיבוץ "הינו מסואב, אינו ברור, כך שלמעשה אף אחד לא מקבל החלטות ברורות ושקופות". עוד ציין, כי "כל עוד העיניים יכוסו והאזניים יאטמו, ייכנסו לכיס ונמשיך לשלם סכומים הזויים למימון משכורות ומנגנון ניהול שפשוט בישוב קטן שכזה אין לו שום הצדקה וצורך". כן טען, כי "גופים ואנשים פרטיים משתלטים על ניהול הישובים ועושים בהם כרצונם ללא בקרה כמעט, שקיפות מועטה בניהול הכספים ותוך עירוב כספים פרטיים עם ציבוריים". עוד פרסם התובע: "מדובר בכספים של כולנו, נעשה בהם שימוש ללא אישור, בניגוד לכל היגיון ... אי לכך ובהתאם לנתונים שקיימים עד לרגע זה, כל אותם נושאי משרה בעבר ובהווה אחראים אישית לכך שמעולם לא הצליחו להוכיח שהכספים אכן חזרו לאותו ציבור ...". עוד כתב "אופן אגודות הפועלות במרחב האפור של החוק, ללא שום שקיפות וללא שום אחריות למתן נתוני אמת מול הקהילה" **(תצהיר התובע, נספח א')**.
74. התובע טען, בהקשר זה, כי דבריו מבוססים במספר דו"חות מבקר חיצוני, אולם הגיש אך דו"ח אחד כדוגמא **(תצהיר התובע, נספח י'; פרוטוקול הדיון, בעמ' 16)**. יתר על כן, אין מחלוקת כי עניינו של דו"ח זה אך בכשלים בגיוון, ולא ניתן להבין מדו"ח זה כי אמנם יש בסיס לכל טענותיו של התובע.
75. הנתבע טען לעומת זאת, בתצהירו, כי התובע השמיץ, איים ושיסה בעקביות נגד הוועד ברשתות החברתיות. עוד הצהיר, כי התובע מתח בהזדמנויות שונות ביקורת נוקבת על הנהגתו הנבחרת של היישוב, כינה את צורת הניהול של היישוב "כבלוף", האשים את הנהגת היישוב בהיותם בעלי אינטרסים, גנבים וכל רעה חולה אחרת. לדבריו, התובע הופיע בערוץ כאן 11 והאשים את ההנהלה בשחיתות ללא בדל ראיה. לעמדתו, הביקורת שלו נגד התובע בהודעת ווטסאפ היתה תגובה להתנהלותו של התובע **(תצהיר התובע, בסעיף 2, 5 ונספח ו')**.
- בהקשר זה עמד הנתבע על כך, כי ביקורת נגד הוועד כמוה כביקורת אישית משום שהוועד שהוא גוף קטן ומצומצם, בו יש 3 נציגי הרחבה ו-3 נציגי קיבוץ **(פרוטוקול הדיון, בעמ' 44)**.
76. על הפרסומים הפוגעניים מצדו של התובע העידה גם גליה ליטאי, אשת הנתבע. ליטאי מסרה בתצהירה, כי הנתבע התנדב לעשייה ציבורית ונבחר בבחירות מקומיות לכהן בוועד האגודה ביישוב. מדובר בוועד קטן הנתון למתקפת הכפשות בלתי פוסקת של התובע מעל דפי קבוצתו בפייסבוק. בכל התקופה בה פרסם התובע את פרסומיו, הוא ניסה להציג את חברי הוועד

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

- 1 "כחבורה של מושחתים שגוזלים את כספי הציבור". התובע אף התראיין בטלוויזיה והאשים
2 בריש גלי את חברי הוועד בשחיתות. בעדותה אישרה כי אמנם אינה יודעת אם היו פרסומים
3 שמייים נגד חברי האגודה והוועד, אולם מסרה כי היא חשה את הפגיעה בשל הכפשות נגד
4 הוועד, כשחברי הוועד הם שלושה בלבד ומייחסים להם קבלת טובות הנאה ו"גיובים" (שם,
5 בעמ' 38 – 39).
- 6 77. עוד העיד על הפרסומים הפוגעניים ניר גרני, ששימש כממלא תפקיד מנהל אגודה קהילתית
7 חולדה. גרני הצהיר כי הוא מכיר את התובע מהתנהלות ממושכת מולו בנושא הגבייה
8 ומהפוסטים בפייסבוק בהם הכפיש את חברי הוועד (שם, בעמ' 38).
- 9 78. אכן, ניתן לומר כי בפעילותו הציבורית, העמיד התובע עצמו לביקורת נגדית. יתר על כן, לא
10 ניתן להתעלם מהדברים הקשים שפרסם התובע עצמו נגד הוועד והאגודה השיתופית. יוער,
11 כי התובע פרסם האשמות קשות נגד הוועד והאגודה לפני הפרסומים מטעם הנתבע, וזאת
12 ללא כל קשר לפרסומיו לאחר הגשת התביעה, שברי שאין להם כל השלכה על התביעה.
- 13 79. ברי גם מתוך התשתית העובדתית, כי פרסום הדברים הקשים מצדו של התובע והטענות בדבר
14 שחיתות בהנהלה הם שהובילו בסופו של דבר "להתפרצות" של הנתבע כלפיו.
- 15 80. מקובלת עליי, בהקשר זה, העמדה, כי הואיל והנתבע הוא אחד מחברי הוועד, הרי שטענות
16 התובע כי הוועד והאגודה הם מושחתים, מסואבים והשתמשו בכספי ציבור שלא כחוק,
17 למעשה מכוונת כלפי כל אחד ואחד מהאורגנים בוועד, לרבות הנתבע.
- 18 81. מכאן, שאמירותיו של הנתבע, כי "התובע כותב שטויות", או שהוא "מנסה רק להרוס" באות
19 בגדר ההגנה על ענין אישי כשר, לפי סעיף 15(3) לחוק איסור לשון הרע, או שהן נעשו כדי לגנות
20 או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן, לפי סעיף 15(10) לחוק.
- 21 82. שנית, לסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע, משמע ההגנה של הבעת דעה על התנהגות התובע
22 בתפקיד ציבורי או בקשר לענין ציבורי.
- 23 83. פרסום דעה משקף הלך מחשבתי סובייקטיבי והוא יכול להתייחס לעניינים ש"בטעם ובריח".
24 ההגנה מותנית בכך שהבעת הדעה פורסמה בתום לב, והיא אינה מותנית בכך שתוכן הפרסום
25 היה אמת (ד"נ 9/77 **חברת החשמל לישראל בע"מ ואח' נ' חברת החשמל לישראל בע"מ**
26 **ואח'**, פ"ד לא(2) 281, 305, 313 (1978)). בבחינת תום הלב תיבחן מידת הסבירות של הפרסום,
27 ובהתאם למשמעות הסבירה של המילים, לפי הקשרן (ע"א 809/89 **משעור ואח' נ' חביבי**, פ"ד
28 מז(1) 1, 10 (1992); ע"א 4534/02 **רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ'** (4.3.04)).
- 29 84. התובע אמנם עמד על כך כי אינו "איש ציבור" וכי אין לו "תפקיד ציבורי" אלא שהוא "אדם
30 פרטי" גרידא. אולם, בה בעת, אישר התובע, כי דף הפייסבוק שלו נועד להזמין אנשים לקחת
31 חלק בפעילותו לשינוי אופן ניהול הקיבוץ (**פרוטוקול הדיון**, בעמ' 8). כן אישר התובע, כי יזם
32 מהלך לפתוח בבדיקת תשלומים בישוב ולהביא לשקיפות של האגודה השיתופית (**תצהיר**
33 **התובע**, סעיף 3; **פרוטוקול הדיון**, בעמ' 10 – 11). בהמשך, גם הצטרף התובע לפעילות ארצית
34 של פעילים מיישובים כפריים למען התושבים, באמצעות עמותת "אביב בגליל", אשר אף

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

- 1 הגישה עתירה לבית משפט הגבוה לצדק נגד שר הפנים לצורך ביטול ההתנהלות הפרטית של
2 אגודות כפריות (שם, בעמ' 12).
- 3 85. הנתבע הוסיף לענין זה, כי התובע פעל במישור הציבורי, בין היתר באמצעות הקמת דף
4 פייסבוק וקריאה לציבור להצטרף אליו לפעילות של "אלטרנטיבה בחולדה" כן ציין, כי התובע
5 היה רשום כמתמודד ברשימה "חולדה ביחד" שבסמוך לפני הבחירות לוועד המקומי התפרקה
6 בשל חילוקי דעות בין חבריה. התובע אף הצטרף, לדבריו, לפעילות של עמותה הפועלת בכל
7 הארץ, וכן באמצעות פרסומים בתקשורת ואף במסגרת עתירה לבית משפט הגבוה לצדק
8 (תצהיר הנתבע, בסעיפים 2, 6).
- 9 86. הנה כי כן, למרות שהתובע פעל במשך זמן רב באופן עצמאי, פעילותו נשאה אופי ציבורי,
10 משמע שלא בדלת אמותיו, בניסיון לגייס את קהילתו, בקשר ל"ענין ציבורי", משמע, שינוי
11 שיטת הניהול של האגודות השיתופיות. לפיכך, ככל שיש בפרסומים של הנתבע משום הבעת
12 דעה, ניתן לומר כי מדובר על הבעת דעה על פעילותו של התובע בקשר ל"ענין ציבורי".
- 13 87. כפי שכבר פורט, רוב הפרסומים נשאו אופי עובדתי, אולם מיעוטם כללו הבעת דעה, ובכלל
14 זאת האמירות הבאות: ייחוס לתובע כי הוא כותב שטויות; ציון כי התובע "ניסה להרוס";
15 האמירה שמשהו "לא בסדר בראש" של התובע.
- 16 88. מכאן, שהאמירות שהן בגדר הבעת דעה של הנתבע על פעילותו הציבורית של התובע, חוסות
17 גם תחת ההגנה לפי סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע.
- 18 89. הואיל וכל הפרסומים, שהיו בגדר סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, פרסומו בקשר לפרסומיו
19 הראשוניים של התובע, יש לבחון את תום ליבו של הנתבע ביחס לאותם פרסומים, ואין לומר
20 כי בפרסומים אלו נעדר תום לב.

פסיקת פיצויים

- 21 90. לפי סעיף 7א לחוק איסור לשון הרע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לפצות את הנפגע
22 בסכום שלא יעלה על 50,000 ₪ ללא הוכחת נזק, וככל שהוכח כי לשון הרע פורסם בכוונה
23 לפגוע, רשאי בית המשפט לפסוק כפל קנס. הסכומים מתעדכנים לפי המדד.
24 91. בקביעת פיצויים, גם ללא הוכחת נזק, אין הכרח כי בית המשפט יורה על תקרת הפיצויים,
25 ועל בית המשפט לקחת בחשבון את מכלול הנסיבות, ובכלל זה: אופייה של הפגיעה
26 ונסיבותיה; חומרת הפגיעה; מעמדם של הפוגע והנפגע; תפוצת הפרסום; התנהגות הפוגע
27 והניזוק בקשר לפרסום ואף לאחריו; מניעי הפוגע ובכלל זה האם נהג ברישול וקלות דעת או
28 בזדון, האם האמין באמיתות דבריו, האם חזר עליהם, והאם פרסם בהמשכם התנצלות;
29 איתנותו הפיננסית של הפוגע ועומק כיסו המושפעים גם מעצם היותו אדם או תאגיד. כמו כן,
30 על בית המשפט לשקול את התכליות העומדות בבסיס הפיצוי על פגיעת לשון הרע, ובהן
31 התכלית התרופתית המבקשת להשיב המצב לקדמותו; התכלית החינוכית המבקשת להעביר
32
33

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

- 1 לציבור מסר בדבר הפסול שבדברי לשון הרע; והתכלית העונשית המבקשת להטיל סנקציה
- 2 על המעוול, בעיקר מקום בו פעל בכוונת זדון (רע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר**, בפסקה 32
- 3 (12.11.06); ע"א 259/89 **הוצאת מודיעין בע"מ ואח' נ' ספירו**, פ"ד מו(3) 48, 57 (1992); רע"א
- 4 3614/97 **דן אבי יצחק נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ**, פ"ד נג(1) 26, 72 (1998); ע"א
- 5 552/73 **רוזנבלום נ' כץ**, פ"ד ל(1) 589, 596 (1975); **שנהר**, לעיל, בעמ' 367 - 370)).
- 6 92. בקביעת שיעור הפיצויים לקחתי בחשבון את הנסיבות הבאות:
- 7 - אופייה של הפגיעה, נסיבותיה וחומרת הפגיעה - פיצויים יקבעו רק באשר לאותם חלקים
- 8 מהפרסומים שבהם לא הוכחה טענת אמת דיברתי או טענת תום לב, ובכללם הפרסומים
- 9 הבאים: ציון כי התובע היה חייב עשרות אלפי שקלים לאגודה בעוד שבפועל היה חייב
- 10 אלפי שקלים בלבד; האמירה כי לתובע אין מעמד חוקי, בעוד שבפועל יש לו מעמד כבן
- 11 זוג של חברת קיבוץ; האמירה כי התובע עשה שימוש בשם ובלוגו של מפלגה ניאוו-נאצית,
- 12 שבעוד הלכה למעשה מדובר במפלגה גרמנית ימנית שנויה במחלוקת;
- 13 אמנם, אין לזלזל בחומרת דברים אלו שכתב הנתבע נגד התובע ואינם נופלים לגדר אחת
- 14 ההגנות. התובע טען כי הפרסומים הובילו לניתוק קשרים על ידי אנשים בישוב ולפגיעה
- 15 בשמו, בין היתר כמי שמזדהה עם מפלגה ניאוו נאצית (**פרוטוקול הדיון**, בעמ' 25). גם בת
- 16 זוגו של התובע, גב' פינק, מסרה כי לאחר הפרסום, חשה תחושת "ניכור" ואנשים הפסיקו
- 17 להגיד שלום. גם לאחר שנאמר לבן שלה כי חבר לא יבוא כי "לא יודעים מה יש בבית
- 18 שלהם" (**שם**, בעמ' 29 - 30). עם זאת, אף לא אחת מאמירותיו של הנתבע עמדה בחלל
- 19 ריק. משמע, כי היה גרעין עובדתי נכון כלשהו שעליו ביסס הנתבע את הדברים. כך למשל,
- 20 הוכח כי אמנם היו לתובע חובות לאגודה וכי סירב לשלם את התשלומים שהיה חייב. גם
- 21 הוכח כי לא היתה לו זכות הצבעה למוסדות. עוד הוכח כי עשה שימוש בשם ובסמל של
- 22 מפלגה גרמנית ימנית שנויה במחלוקת. כל זאת, אף שהנתבע אמנם הגזים והוסיף
- 23 אמירות שאין להן בסיס עובדתי, ובגין לא עומדת לו הגנה כלשהי. עוד הוכח, כי עומדת
- 24 לנתבע הגנת אמת דיברתי והגנת תום לב ביחס לחלק הארי של הפרסומים;
- 25 - מעמדם של הפוגע והנפגע – הן התובע והן הנתבע הם תושבי קיבוץ הפועלים במישור
- 26 הציבורי המקומי;
- 27 - תפוצת הפרסום – הנתבע אישר כי הפיץ את הפרסומים בקבוצת ווטסאפ אחת, ואף טען
- 28 כי לא הפיצ בקבוצות נוספות וגם לא בפייסבוק (**פרוטוקול הדיון**, בעמ' 42 - 43). טענה
- 29 זו לא הועלתה בכתב ההגנה ובתצהירו. עם זאת, גם התובע לא הוכיח כי הנתבע הוא
- 30 שאמנם פרסם את הפרסומים בשלוש קבוצות. בה בעת, עלה בידי התובע להוכיח, כי
- 31 הפרסומים הופצו לקבוצות נוספות ולפייסבוק. גם אם הנתבע אחראי רק לחלק
- 32 מהתפוצה הרחבה – ולא הוכח כי אחראי לכולה – הרי שמהפיץ הנתבע את הפרסומים,
- 33 לא ניתן למנוע את הפצתן לתפוצות רחבות יותר, כפי שעלה מעדותן של תושבות הקיבוץ,

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

קרן ליבנה וקרן שר שלום (שם, בעמ' 32 – 33). מכאן שהנתבע נושא גם באחריות להפצה
הרחבה של הפרסומים;
- התנהגות הפוגע והתנהגות הניזוק בקשר לפרסום ואף לאחריו – לא ניתן להתעלם
מתרומתו של התובע להתלהטות הרוחות בקיבוץ. כבר עמדתי על כך שגם פרסומיו של
התובע נגד הוועד והאגודה היו פרסומים קשים ובוטים, בהאשימו את ההנהלה
בשחיתות, הגניבה "וכל רעה חולה אחרת" וכי פרסומיו של התובע באו כתגובה לכך. עם
זאת, יש לקחת בחשבון, כי הנתבע לא הפסיק את הפרסומים ולא התנצל עליהם, גם
כאשר הוער לו כי הפרסומים אינם לענין. הנתבע לא התנצל גם לאחר שהתובע פנה אליו
קודם להגשת התביעה. אמנם, לאחר הגשת התביעה הסכים הנתבע להתנצל, אולם בפועל
לא עשה כן. מכאן, שהנתבע לא תיקן את הנזקים שגרם.

סיכום

93. הנה כי כן, הוכח כי הנתבע פרסם נגד התובע ביום 2.3.18 שורה של פרסומים בקבוצת ווטסאפ
בה חברים תושבי קיבוץ חולדה. חלק מהפרסומים מהווים לשון הרע כהגדרתו בחוק איסור
לשון הרע. הפרסומים הופצו לחברי קיבוץ רבים. עם זאת, חלק מאותם פרסומים המווים
לשון הרע אינם במדרג גבוה, וזאת משום שיש בהם גרעין של אמת.
94. עלה בידי הנתבע להוכיח הגנת אמת דיברתי ביחס לחלק מהפרסומים ואף עלה בידו להוכיח
טענת תום לב ביחס לחלק מהפרסומים. עם זאת, ביחס לחלק מהפרסומים לא קמה הגנה
כלשהי, ובכלל זאת ביחס לפרסומים הבאים: ציון כי התובע היה חייב עשרות אלפי שקלים
לאגודה בעוד שבפועל היה חייב אלפי שקלים בלבד; האמירה כי לתובע אין מעמד חוקי
בקיבוץ, בעוד שבפועל יש לו מעמד כבן זוג של חברת קיבוץ; האמירה כי התובע עשה שימוש
בשם ובלוגו של מפלגה ניאור - נאצית, בעוד שהלכה למעשה מדובר במפלגה גרמנית ימנית
שנויה במחלוקת.
95. מכאן, כי הנתבע נמצא אחראי לפרסום דברי לשון הרע, שאין לגביהם הגנה לפי חוק. הסעד
הראוי בגין פרסומים אלו הוא תשלום פיצויים ופרסום התנצלות.
96. בקביעת שיעור הפיצויים לקחתי בחשבון הין היתר: את חומרת הפרסומים שאינה גבוהה
ותפוצתם בין חברי ותושבי הקיבוץ; הוכחה של הגנת אמת דיברתי והגנת תום לב ביחס לחלק
מהפרסומים; תרומת התובע עצמו להתלהטות הרוחות בקיבוץ תוך שהוא עצמו פרסם דברים
קשים נגד הוועד, בה חבר הנתבע; אי הסכמת הנתבע לפרסם התנצלות קודם להגשת התביעה
ואי פרסום התנצלות, הלכה למעשה, לאחר הגשת התביעה.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 68228-05-18 הופמן נ' ליטאי

97. לפיכך, על הנתבע לשלם לתובע פיצויים בסכום של 10,000 ₪, בצירוף הוצאות בסכום של 3,255 ₪, כולל מע"מ. כן יפרסם הנתבע בקבוצת הווטסאפ שבה פרסם לראשונה את הפרסום – וככל שאינה קיימת, קבוצה דומה אחרת בקיבוץ - התנצלות בנוסח הבא: "ביום 2.3.18 פרסמתי נגד התובע שורה של פרסומים, שלגבי חלקם נקבע כי הם מהווים לשון הרע. אני מתנצל אם פגעתי בתובע ואם גרמתי לו נזק". ככל שהפרסום לא יפרסם תוך 7 ימים, ישלם הנתבע לתובע סכום נוסף של 5,000 ₪. הסכומים ישולמו תוך 30 ימים ואחרת יישאו ריבית והצמדה עד למועד התשלום בפועל.

8

9

10 ניתנה היום, כ"ה אדר תש"פ, 21 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

11

אפרת פינק, שופטת, סגנית הנשיאה

12

13

